

Drama indragostitului de absolut, ilustrata in romanul Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi de Camil Petrescu

Drama indragostitului de absolut cunoaste, pentru Stefan Gheorghidiu, doua aspecte:

- a) Suferinta nascuta din iubirea inselata.
- b) Imposibilitatea de a se adapta intr-o lume cu un alt sistem de gandire decat al sau.

a) Suferinta nascuta din iubirea inselata se bazeaza pe conceptia aproape mitica a tanarului care considera ca fiecarui barbat ii este harazita o anumita femeie, inca de la inceputul lumii.

Asa s-ar putea explica (poate) nasterea obsedantei iubiri pentru Ela pe care Gheorghidiu o accepta mai intai, din orgoliu (pentru ca ii placea sa fie vazut alaturi de una dintre cele mai frumoase studente), apoi din mila ("Iubesti intai din mila, din indatorire, din duiosie, iubesti pentru ca stii ca asta o face fericita..."), pentru ca, mai tarziu, sa-si dea seama ca nu se mai poate sustrage acestui sentiment.

Destramarea cuplului ar echivala, prin urmare, cu negarea unui destin fixat inca din primordii si aceasta idee ii produce eroului un sentiment de neimplinire.

Pentru tanarul student, dragostea constituie un mijloc de modelare a fiintei iubite, dupa conturul unui ideal propriu: Ela participa la cursurile si la seminariile lui, ii rasfoieste - serioasa si cuminte - cartile de filosofie si este initiata in teoriile lui Kant, din dorinta de a se ajunge la iubirea spirituala, inalta.

incetul cu incetul, Stefan Gheorghidiu reface mitul lui Pygmalion (sculptorul care s-a indragostit de statuia Galateei, pe care el insusi o facuse). De aici incepe drama: mai tarziu, pe masura ce iubirea se spulbera, tanarul va trai suferinta creatorului caruia i-a fost negata implinirea prin creatie. Numai aceasta l-ar fi putut pune in consonanta cu ravnitul absolut: "Lipsit de orice talent in lumea aceasta muritoare, fara sa cred in Dumnezeu, nu m-as fi putut realiza - si am incercat-o - decat intr-o dragoste absoluta".

intr-un anume sens, Stefan Gheorghidiu retraieste aventura ontologica a Luceafarului: coborat din lumea inalta a Ideii, in lumea comuna, pentru o blonda si frumoasa "faptura de lut", tanarul o invita in "sfera" lui pura, acolo unde timpul se converteste in vecie.

Zadarnica este insa chemarea in absolut, intrucat femeia (captiva a conditiei sale individuale) isi va cauta o alta faptura umana (care sa-i semene) pentru a-si implini destinul ingust.

Chiar si in final, hotararea lui Gheorghidiu de a divorta de Ela si de a-i lasa "tot trecutul" ar putea aminti de izolarea mandra a lui Hyperion.

În termenii lui Camil Petrescu, tânărului Gheorghidiu i se pot aplica două mituri: al patului procustian și al jocului ielelor.

1. Mitul celebrului talhar Procust care, prinzând drumetii (între Atena și Megara), îi așeza într-un anumit pat, "lungindu-i" sau "scurtându-i" după dimensiunile acestuia, are semnificația unui spațiu al inadecvării. Iubirea devine "pat procustian" pentru tânărul "cu suflet clocotitor de idei (...), inteligent și neprihanit totdeauna, plin de subtilitate, de patrundere psihologică, totdeauna naiv, cu inocență (și cu talent) de poet" (Calinescu), îndrăgostit de o femeie "geloasă, înșelătoare, lacomă și rea" (idem); nepotrivirea dintre cei doi iese în evidență destul de curând, odată cu moștenirea lăsată de unchiul Tache: noul Adam care-și faurise femeia rupând-o din propriul său suflet, constată că s-a înșelat: "Ma cuprindea o nesfârșită tristete văzând că nici femeia asta, pe care o credeam aproape suflet-din sufletul meu, nu înțelegea că poți să lupți cu îndârjire pentru triumful unei idei, dar în același timp să-ți fie silă să te framânti pentru o sumă, fie ea oricât de mare".

Chinul și incertitudinile lui Gheorghidiu se acutizează în timpul unei excursii, la Odobesti, când Ela caută prezenta unui anume G (Grigoriade) care îi va schimba, apoi, viața.

Suferința este amplificată de luciditate ("Cata luciditate, atata drama"), "patul procustian" al iubirii devenind "noapte" a întrebărilor fără răspuns.

2. Mitul tânărului care vede, noaptea, iecele dansând și rămâne schiop sau "cu mintea aiurea" ar putea constitui o altă modalitate de a înțelege drama intelectualului Ștefan Gheorghidiu: el a "văzut" ideile pure și a rămas cu nostalgia absolutului, incapabil fiind să mai coboare pe pământ.

O posibilă salvare ar fi războiul. Privit, la început, ca o experiență necesară ("n-ăs vrea să existe pe lume o experiență definitivă, că aceea pe care o voi face, de la care să lipsesc, mai exact, să lipsească ea din întregul meu sufletesc"), războiul îl pune pe Ștefan Gheorghidiu față în față cu un alt absolut: moartea.

Peisajul straniu, fețele palide, oamenii care par alungiti, dimensiunea cosmică a tragediei, constituie coordonatele unei realități neconcordante cu imaginea inițială. În tabloul apocaliptic în care oamenii se întorc în regnul mineral, în "pământul lui Dumnezeu", moartea devine un dureros mijloc de cunoaștere: "că numai acolo, în fața morții și a cerului înalt poți cunoaște oamenii".

Drama războiului provine și din pierderea personalității în iuresul colectiv, din anularea omenescului ("Nu mai e nimic omenesc în noi") și mutarea vieții pe alte coordonate, pe fundalul unui timp suspendat, încremenit ca eternitatea. Cel care, până atunci, trăise cu spiritul în lumea "frumuseții nevalente", adică în transcendent, cunoaște acum o realitate dură careia nu i se poate adapta: într-o notă de subsol la romanul Patul lui Procust autorul menționează că Ștefan Gheorghidiu "și-a găsit pedeapsa în fundul ocnei" acuzat de trădare. "Gheorghidiu e un om din galeria inadaptabililor tip Bratescu Voinesti, e un invins" (Calinescu).

b) Al doilea aspect al dramei îndrăgostitului de absolut îl constituie imposibilitatea de a se adapta într-o lume cu un alt sistem de gândire decât al lui.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Intelectual autentic traind intr-o lume de analfabeti (cum ar fi Tanase Vasilescu Lumanararu), ori de politicieni care pun averea mai presus decat tara (Nae Gheorghidiu), Stefan Gheorghidiu nu i se va putea integra; ei va ramane mereu un om superior tocmai prin "pedeapsa" nostalgiei dupa absolut.